

afet bilinci

ranta kurban ediliyor

1999 Marmara ve 12 Kasım Düzce depremleri ile başlayan arada yaşanan onlarca doğa olayının ve son olarak Van depreminin ardından iyice bilince çıkan 'doğa olaylarının afetlere dönüştürülmemesi için önlem alınması zorunluluğu' hükümet tarafından 'kentsel dönüşüm' projeleri ile birleştirilerek 'rant yaratma ve paylaşmanın' aracına dönüştürülüyor.

Özellikle depremlerin ardından ortaya çıkan toplumsal duyarlılık ve kabullenme, hükümete afetlere karşı önlem adı altında yeni rant alanları açmak ve bunları paylaşmayı sağlamak üzere yasal düzenleme yapma fikrini "**Afet Riskli Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun**" ile hayata geçirmesine olanak sağladı. Yasanın çıkarılmasının ardından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bastığı düğme ile başlayan yıkımlar, belediyelerin ve '**girişim ruhu yüksek müteahhitlerin**' ilk adımları yasanın uygulaması sırasında

Özellikle depremlerin ardından ortaya çıkan toplumsal duyarlılık ve kabullenme, hükümete afetlere karşı önlem adı altında yeni rant alanları açmak ve bunları paylaşmayı sağlamak üzere yasal düzenleme yapma fikrini "**Afet Riskli Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun**" ile hayata geçirmesine olanak sağladı.

tam bir rant kapışmasının yaşanacağına da ipuçlarını vermeye baladı.

Marmara depreminin ardından fiyatları dibe vuran ve kimsenin almaya yanaşmadığı sitelerin, yıllarca kentsel çöküntü alanı olarak bırakılan mahallelerin etrafında belediyeler, müteahhitler birdenbire 'kentsel düzenleme', 'yerinde ıslah', 'kent içinde modern yaşam alanları' vb, göz boyayıcı sloganlarla rant dalasına girdi. Örneğin İstanbul'un 1999 Marmara Depremi'nden en fazla etkilenen ilçelerinden birisi olan Avcılar'da yıllarca yıkılma tehlikesine rağmen, toplumdaki şu ya da bu sebeple dışlananların '**sığındığı**' Meis sitesi yasa ile birlikte bir anda müteahhitlerin gözbebeği oluverince '**namus**' bahanesi ile sitede yaşayan travestileri kovmak için sitede oturmayan '**mahalleliler**' birdenbire '**gösteri**' yapmaya başladılar. Durum açık aslında; Marmara depremi sonrası

düşen fiyatlar yükselmeye başlayınca, ve yasa ile buraların yıkılıp yeniden yapılma ihtimali belirince birdenbire bir telaş başladı...

Yasa ile sadece **'riskli alan ve yapılar'** rantın odağı olmadı, aynı zamanda **'tarihi semtler'** de bir anda ilgi kaynağı haline geliverdi. Tarlabası, Balat, Fener, Tophane gibi 'İstanbul'un Göbeğinde' olan ama on yıllardır **'Kentsel Çöküntü Alanı'** olarak tanımlanan ve yoksullara terkedilen mahalleler yeni rant alanları olarak öne çıkmaya başladılar. Üstelik yeni yasa ile Sulukule, Ayvansaray, Dikmen örneklerinde belediye ve müteahhit firmaların yaşadığı **'ikna'** sorunu da kolayca aşılacak hale getirildi. Rantsal dönüşümün önündeki çakıltaşları da temizlenmiş oldu!

Yasa ile bugün başta İstanbul olmak üzere büyük kentlerin tamamında yoksulların yaşadıkları yerlerde yıkım korkusu başladı. Tarihi kent merkezlerinde, işçi mahallelerinde, eski gecekondularında... Çünkü buralar rant paylaşıcılarının ilk göz diktiği yerler. Kentin içinde kalmış, yoksulluk ve yoksunluk ile şekillendirilmiş alanlar...

Bir örnek: Daha yasanın çıktığı saatlerde büyük bir tantana ile **"Okmeydanı Kentsel Dönüşüm Projesi"** kapsamında 5 bin 300 binanın yıkılmasının planlandığı açıklandı. Üstelik **'yerinde dönüşüm'** ilkesi de **'mutasyona uğratılarak'**; *'konut sahiplerine kendi konutlarını yeniden satma olarak'* düzenlenmiş bir şekilde yürütülerek proje sahiplerine ek bir gelir sağlanmış olacak. Ayrıca bölgede şu anda 2 milyon metrekare olan inşaat alanı proje ile 3 milyon metrekareye çıkarılacak. Bu proje ile ortaya çıkarılan rantın hesabını siz yapın!

Projenin **'sahibi'** Beyoğlu Belediyesi paylaşım için de ipuçları veriyor. Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan'a kulak verelim: **"İstenirse belediyemiz Kiptaş gibi bir şirket kurar. Tarlabası'nda olduğu gibi özel şirketlerle işbirliğine gidilmesi de bir ihtimal. Örneğin Sütlüce-Örnektepe'deki kentsel dönüşüm projesini üstlenen, Amplio firmasının sahibi Alaedin Babaoğlu'nun Alman ortağı Erwin Graebner da basına Okmeydanı'yla ilgilendiklerini söylemişti."** Yoruma gerek yok.

Beyoğlu Belediyesi yapar da diğerleri durur mu? Fatih Belediyesi, Fener Balat ve Ayvansaray'da mahalle kültürünü yok ettiği, tarihsel dokuya zarar verdiği, kamu yararı olmadığı gerekçeleri ile mahkeme kararı ile durdurulan projesini hayat geçirmek için yasanın

çıkmasının hemen ardından **'kentsel dönüşüm'** için acele kamulaştırma kararı çıkarttırdı.

Bakanlar Kurulu, Belediye'nin isteği üzerine Kamulaştırma Kanunu'nun **"Yurt savunması veya olağanüstü durumlarda"** uygulanan 27. maddesini gerekçe göstererek acil kamulaştırma kararı aldı.

Afet Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra çıkan **"acil kamulaştırma"** kararı daha önce Tarlabası ve Sulukule'de de çıkartılmıştı.

Bu saydıklarımız sadece en çok göze çarpan örnekler. Bizzat Başbakan'ın patlattığı bomba ile ilk etapta 35 ilde 75 ayrı noktada 3,169 binanın yıkımlar başladı. Ve **'kanunun verdiği yetkiye dayanarak'** sürdürülecek. Buralarda yaşayanlara ne olacağı, barınma hakkı, kent kültürü ve tarihi ise yıkımı gerçekleştirenleri pek ilgilendirmiyor. Zaten başbakan bunu çok açık ifade ediyor: **Kanun'da yetki var. Yıkar geçeriz!**

İLK YIKILACAK BİNALAR

İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa'nın aralarında bulunduğu 35 ilde, yıkılacak kamu binaları arasında, kargah, emniyet müdürlüğü hizmet binası, ilköğretim okulu, devlet ve kadın doğum hastanesi, sağlık ocağı ve lojmanlar yer alıyor. İlk yıkımlar; Adana, Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bitlis, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kırıkkale, Kırşehir, Kocaeli, Malatya, Nevşehir, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Tunceli ve Van'da yapılmaya başlandı.

Türkiye genelinde 35 ilde gerçekleşecek yıkımlardan bazıları şöyle:

Hatay Kırkhan'daki eski askeri lojman,

Bolu'da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne ait lojmanlar,

Sakarya'da SGK'ya ait bina,

Ankara'da Milli Savunma Bakanlığı'na ait 4 katlı askeri lojman

Etimesgut Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığı'nda, 4 katlı lojman

Kırşehir'de eski Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi,

Adapazarı'nda SSK binası,

Rize'de 35 bina ile 125 konut,

Kocaeli'de 3 bin 751 bina,